

Behandelingsvoorstel voor de commissie IME

Onderwerp : Onderzoek functioneren Utrechtse
Recreatieschappen

Cie-datum :29 januari 2004

Procedure : in GS (na Cie. Vergadering) op:
eerdere behandeling in cie: nee
in PS: nee

Behandelend ambtenaar: T.A.van Veen
Portefeuillehouder: dr G.Mik

Inleiding

Het Coalitieakkoord tussen de fracties van CDA, PvdA en VVD in Provinciale staten van Utrecht voor de periode 2003-2007 bepaalt ten aanzien van de Utrechtse recreatieschappen dat er een onderzoek moet worden ingesteld naar het functioneren van deze organisaties.

Daarbij moet aandacht worden besteed aan de volgende onderdelen:

1. Beoogde koers recreatieschappen
2. Organisatie (ambtelijk en bestuurlijk)
3. Financiering
4. Gebiedsindeling

In de vorige collegeperiode heeft de toenmalige statencommissie Cultuur en Economie uitvoerig aandacht besteed aan de recreatieschappen. Dat heeft toen geresulteerd in een besluit van provinciale staten dat u hierbij aantreft. Het nu gewenste onderzoek is breed van opzet en is gericht op alle facetten van de recreatieschappen. Daarom zal het onderzoek door een extern bureau worden verricht. In dat verband hebben wij onze keuze laten vallen op het Adviesbureau Boer & Croon te Amsterdam.

Vervolg inleiding op pagina 2 nee

Wordt geagendeerd:

voor korte bespreking (er kunnen enkele kleine opmerkingen worden gemaakt) en vervolgens ter kennisneming.

Cie-nummer: 2004IME03

Beoordeling

Het in te stellen onderzoek zal een beeld geven van het functioneren van de recreatieschappen. In de richting van provinciale staten zal op heldere en duidelijke wijze zichtbaar worden gemaakt wat de taken van de recreatieschappen zijn, hoe deze worden uitgevoerd, welke middelen daarbij nodig zijn en waar efficiency voordelen zijn te behalen. Mogelijke gebreken zullen zichtbaar worden en daarvoor zullen in goed overleg met de recreatieschappen oplossingen worden aangedragen.

Argumenten

In het Coalitieakkoord 2003-2007 staat in Hfdst 2, pag 5 vermeld:
Recreatieschappen: er is behoefte aan een efficiënte en slagvaardige organisatie van de recreatieschappen teneinde het belang van de openluchtrecreatie in de provincie te behartigen. Belemmeringen die daar momenteel bij optreden zijn: trage besluitvorming, ontbreken van voldoende financiële middelen en de weigering tot deelname van een aantal gemeenten. De staten dragen gedeputeerde staten op een onderzoek in te stellen naar het functioneren van de recreatieschappen. Daartoe zullen gedeputeerde staten de beoogde koers van de recreatieschappen aangeven alsmede de organisatie- en financieringsstructuur (incl. investeringsbehoefte) en gebiedsindeling van de recreatieschappen analyseren. Gedeputeerde staten leggen hun conclusies en eventuele voorstellen ter verbetering vóór medio 2004 voor aan de staten.

Deze opdracht behelst het doen uitvoeren van een onderzoek naar het functioneren van de recreatieschappen en

het doen van voorstellen ter verbetering aan provinciale staten vóór medio 2004.

Kanttekeningen

Met de voorzitters van de recreatieschappen zijn de onderzoeksvragen besproken. Daarbij bleken geen er bezwaren te bestaan.

Financiën

De kosten van het onderzoek, zoals dat door Boer & Croon kan worden uitgevoerd, bedragen € 40.460,-. Dit bedrag kan ten laste worden gebracht van de POR Economische en Toeristische ontwikkeling.

Realisatie

Volgens de offerte van Boer & Croon bestaat het onderzoek uit 6 stappen:

1. projectstart; eerste bijeenkomsten van ambtelijke begeleidingsgroep en klankbordgroep.
2. doorlichting; op basis van beschikbaar materiaal en interviews met sleutelfiguren doorlichten van de recreatieschappen in al hun facetten. Er ontstaat een beeld van "Zo is het nu"
3. beoogde koers en eerste ideeën voor invulling; ontwikkelen van mogelijkheden voor de inhoudelijke wenselijke koers; kan leiden tot verschillende modellen; overleg hierover met de ambtelijke begeleidingsgroep. Resultaten worden voorgelegd aan de klankbordgroep. Het resultaat van deze fase is een concept-rapport met als titel: "Zo kan het worden".
4. Consultatieronde; overleg met dagelijkse besturen van recreatieschappen eventueel met uitnodiging van leden algemene besturen. Bepalen van draagvlak van één of meer modellen.
5. Uitwerking van de lijnen; het meest kansrijke model wordt uitgewerkt en ter beoordeling voorgelegd aan GS.

Als eind november wordt begonnen, is het product eind maart gereed. Bespreking in uw commissie vergadering van juni 2004.

Nadrukkelijk wordt het voorbehoud gemaakt dat op korte termijn werkafspraken gemaakt kunnen worden, er niet teveel hinder is van vakanties, ziekte e.d., informatie toegankelijk en van voldoende kwaliteit is etc.

Planning:

In GS:

16 december 2003

Verlening opdracht aan Boer & Croon

17 december 2003

Statencie IME

29 januari 2004

Rapportage over onderzoek

week 13 2004

In GS

18 mei 2004

Statencie IME

10 juni 2004

Communicatie

Gemeentebesturen, besturen van recreatieschappen en personeel van recreatieschappen zullen worden geïnformeerd door middel van informatiebulletins.

In de richting van de pers komt er een kort persbericht.

Bijlagen

- onderzoeksvragen
  - Statenvoorstel 2002PSCEE01
-

Onderzoeksvragen in verband met functioneren recreatieschappen.

In het Coalitieakkoord tussen de fracties van CDA, PvdA en VVD in Provinciale staten van Utrecht voor de periode 2003-2007 is gedeputeerde staten opgedragen een onderzoek in te stellen naar het functioneren van de recreatieschappen. Uitgangspunt daarbij is dat er behoefte is aan een efficiënte en slagvaardige organisatie van de recreatieschappen.

I. Inleiding

Recreatieschappen zijn publiekrechtelijke samenwerkingsverbanden van provincie en gemeenten op basis van gemeenschappelijke regelingen. De schappen behartigen de belangen van de openluchtrecreatie voor zover deze taak door de gemeenten is overgedragen. Om deze taak uit te voeren beschikken de schappen over een aantal bevoegdheden: bestuurs- en vaak ook verordenende bevoegdheid. Ze kunnen in beperkte mate belastingen (retributies) heffen. Daarnaast beschikken ze over een budget dat in belangrijke mate door gemeenten en provincie beschikbaar wordt gesteld.

Het eerste recreatieschap werd opgericht in 1958: dat was het Plassenschap Loosdrecht en Omstreken, waaraan toen behalve de gemeenten Utrecht, Breukelen, Loenen en Loosdrecht ook de gemeenten Amsterdam en Hilversum deelnamen. De provincies Utrecht en Noord-Holland participeerden alleen bestuurlijk en financieel.

Eind jaren zestig en begin jaren zeventig volgden de Recreatieschappen Vinkeveense Plassen, Noord-West Utrecht en Rijn- en Lekoevers. In 1979 werd het Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug van de grond getild en begin jaren tachtig werden de Samenwerkingsorganen Groenraven en Noorderpark opgericht.

In 1996 werd een herstructurering van recreatieschappen voltooid, waarbij de Samenwerkingsorganen Noorderpark en Groenraven en delen van de Recreatieschappen Rijn- en Lekoevers en Noord-West Utrecht werden samengevoegd tot het Recreatieschap Stichtse Groenlanden. Het Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug, Vallei en Kromme Rijngebied werd samengevoegd met het oostelijke deel van het Recreatieschap Rijn- en Lekoevers.

Het restant van het werkgebied van het recreatieschap Noord-West Utrecht werd toebedeeld aan het Recreatieschap Vinkeveense Plassen en aan het Plassenschap Loosdrecht en Omstreken.

Er bleven vier recreatieschappen over.

Tot 1996 waren alle medewerkers van de recreatieschappen in dienst van de provincie Utrecht. Voor een deel waren ze gehuisvest in het Provinciehuis, voor een deel elders. In 1996 werd het kantoorpand aan de Kanaalweg in Utrecht betrokken en werd de gemeenschappelijke regeling Facilitaire Dienst Utrechtse Recreatieschappen in het leven geroepen.

Deelnemers aan deze regeling zijn de vier recreatieschappen en de provincie. De gemeente Utrecht heeft een zetel in het dagelijks bestuur. Al het personeel werd ontslagen uit provinciale dienst en gelijk aangesteld bij de Facilitaire Dienst. Op hen is de CAO van de provincies van toepassing.

In Bijlage 1 worden de recreatieschappen afzonderlijk nader omschreven.

De recreatieschappen beschikken over eigen beleidsplannen, waarin de gewenste ontwikkeling van de openluchtrecreatie binnen het eigen werkgebied nader wordt uiteen gezet en waarin concrete projecten worden geformuleerd. Deze beleidsplannen steunen onder meer op het provinciale streekplan, het beleidsplan recreatie en toerisme 1994 van de provincie, andere provinciale beleidsplannen en op de gemeentelijke beleids- en bestemmingsplannen.

II. Onderzoek functioneren recreatieschappen

In het Coalitieakkoord van gedeputeerde staten van mei 2003 is onder meer het volgende opgenomen:

Recreatieschappen: er is behoefte aan een efficiënte en slagvaardige organisatie van de recreatieschappen teneinde het belang van de openluchtrecreatie in de provincie te behartigen. Belemmeringen die daar momenteel bij optreden zijn: trage besluitvorming, ontbreken van voldoende financiële middelen en de weigering tot deelname van een aantal gemeenten. De staten dragen gedeputeerde staten op een onderzoek in te stellen naar het functioneren van de recreatieschappen. Daartoe zullen gedeputeerde staten de beoogde koers van de recreatieschappen aangeven alsmede de organisatie- en financieringsstructuur (incl. investeringsbehoefte) en gebiedsindeling van de recreatieschappen analyseren.

Gedeputeerde staten leggen hun conclusies en eventuele voorstellen ter verbetering vóór medio 2004 voor aan de staten.

In verband hiermee hebben gedeputeerde staten besloten een onderzoek in te stellen naar een viertal aspecten van de recreatieschappen, te weten:

5. Beoogde koers recreatieschappen
6. Organisatie (ambtelijk en bestuurlijk)
7. Financiering
8. Gebiedsindeling

- **Onderzoeksvragen**

1. welke inhoudelijke koers van de recreatieschappen is - tegen de achtergrond van de uitkomsten van de vragen 2 t/m 4 - wenselijk, rekening houdend met het beleid inzake openluchtrecreatie en toerisme van provincie en deelnemende gemeenten en met de maatschappelijke ontwikkelingen van heden.

Toelichting

De taken van de recreatieschappen houden verband met het ontwikkelen van nieuwe en het beheer en onderhoud van bestaande recreatievoorzieningen. Voor de uitvoering van deze taken beschikken de recreatieschappen over een aantal instrumenten in zowel de publiekrechtelijke als de privaatrechtelijke sfeer.

Het beleid dat zij daarbij voeren is neergelegd in beleidsplannen*) van de recreatieschappen, vastgesteld door de algemene besturen, gehoord de deelnemers.

Het gaat in deze vraagstelling om de hoofdlijnen van de koers, waarbij de huidige maatschappelijke wensen en behoeften een plek moeten krijgen.

Het inwinnen van informatie gebeurt behalve bij provincie, gemeenten en recreatieschappen, ook bij andere (grote)terreinbeherende organisaties, zoals Staatsbosbeheer, Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten en Stichting Het Utrechts Landschap en bij belangenorganisaties, zoals RECRON, ANWB ed.

*)

Recreatieschap Stichtse Groenlanden: Ontwikkelingsplan 'Zicht op Groen'
Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug, Vallei en Kromme Rijngebied:
Beleidsplan 'Groene wegen inslaan'
Recreatieschap Vinkeveense Plassen: Concept-beleidsplan
Plassenschap Loosdrecht en Omstreken Concept-beleidsplan

- 2.1. welke bestuurlijke organisatie (privaatrechtelijk of publiekrechtelijk) biedt de beste waarborgen voor een efficiënte en slagvaardige organisatie, waarbij de belangen inzake openluchtrecreatie van de provincie op een verantwoorde wijze worden behartigd en waarbij de aspecten doelmatigheid en kwaliteit zo goed mogelijk tot hun recht komen.

Toelichting

In de zestiger en zeventiger jaren van de vorige eeuw is voor de behartiging van de belangen van de openluchtrecreatie door provincie en gemeenten gekozen voor het instrument van de gemeenschappelijke regeling volgens de gelijknamige wet. Op basis van de gemeenschappelijke regelingen werken provincie en gemeenten samen en zijn publiekrechtelijke lichamen opgericht, die, met gebruikmaking van de bestuurs- en verordenende bevoegdheden die de gemeenten hebben overgedragen, een scala aan recreatievoorzieningen hebben aangelegd en deze tevens beheren en onderhouden.

Provincie en gemeenten dragen bij in de exploitatielasten volgens een financiële verdeelsleutel die in de regelingen is vastgelegd. Jaarlijks wordt de hoogte van het exploitatiebudget bepaald op basis van de begroting die door het algemeen bestuur van het recreatieschap wordt vastgesteld.

De provincie neemt deel aan de gemeenschappelijke regelingen van de Recreatieschappen Stichtse Groenlanden en Utrechtse Heuvelrug en draagt financieel bij aan het Recreatieschap Vinkeveense Plassen en aan het Plassenschap Loosdrecht. In de dagelijkse besturen van deze twee laatste schappen is de provincie (stemhebbend) vertegenwoordigd.

Omdat gemeenten en provincie via het recreatieschap indirect zeggenschap hebben over beleid en beheer van het schap bestaat het gevoel dat op sommige (vooral financiële) ontwikkelingen geen of te weinig invloed bestaat. Daarbij komt dat er een discrepantie bestaat tussen de financiële verplichtingen van de provincie enerzijds en de bestuurlijke zeggenschap van de provincie anderzijds.

Daarnaast wordt de betrokkenheid van zoveel bestuurlijke partners bij één recreatieschap niet zelden als inefficiënt en weinig slagvaardig ervaren.

Bij de vraag of de bestuurlijke structuur van de recreatieschappen verbeterd kan worden c.q. welke bestuurlijke structuur in de plaats gesteld kan worden van de gemeenschappelijke regeling is in 2001 en 2002 uitvoering stil gestaan door de

toenmalige statencommissie cultuur en economie. Het advies dat de commissie daarover gegeven heeft is verwerkt in het besluit van provinciale staten van 21 februari 2002, dat in bijlage 2 is opgenomen.

- 2.2. in hoeverre is de werkwijze van de ambtelijke organisatie van de recreatieschappen efficiënt en doelmatig en biedt de structuur van de organisatie hiervoor voldoende waarborgen.

Toelichting

De ambtelijke organisatie van de recreatieschappen dateert uit 1996. In dat jaar werden de provinciale medewerkers die werkzaam waren voor de recreatieschappen uit provinciale dienst geplaatst en ondergebracht bij de gemeenschappelijke regeling 'Facilitaire Dienst Utrechtse Recreatieschappen'. Aan de gemeenschappelijke regeling nemen deel de provincie en de vier recreatieschappen.

Het bestuur van de Facilitaire Dienst waarin zijn vertegenwoordigd de provincie Utrecht, de gemeente Utrecht en de vier recreatieschappen is verantwoordelijk voor de formele aansturing van het apparaat. De inhoudelijke aansturing van de secretariaten is een verantwoordelijkheid van de afzonderlijke recreatieschappen.

Naast de secretariaten is er een centrale financiële administratie en een gemeenschappelijke technische dienst. Bijgevoegd is een organigram van de dienst.

3. biedt het huidige systeem van gemeentelijke en provinciale bijdragen ter afdekking van het nadelig exploitatieresultaat, eventueel in combinatie met het systeem van budgetfinanciering*) voldoende waarborgen voor een efficiënt en doelmatig financieel beleid en beheer bij de recreatieschappen; moet - mede gezien de mogelijke voorkeur voor een andere bestuurlijke organisatie - voor een ander systeem worden gekozen.

*) Budgetfinanciering is een overeenkomst tussen het recreatieschap en de deelnemende gemeenten en provincie, waarin is vastgelegd dat de deelnemersbijdragen op basis van de budgetbegroting van het schap, gedurende een vooraf overeengekomen periode met een voor die periode vastgesteld jaarlijks percentage mogen stijgen. Na afloop van die periode vindt op basis van de jaarrekening al dan niet afrekening met de deelnemers plaats.

Toelichting

De taken van de recreatieschappen zijn tweeledig: de instandhouding van de recreatieve infrastructuur binnen het eigen werkgebied en de verdere ontwikkeling hiervan. Per recreatieschap verschilt de omvang van deze taken.

De belangrijkste kostendragers voor de recreatieschappen zijn personeelslasten (secretariaat, onderhoud en toezicht), beheer en onderhoud van de recreatievoorzieningen (fiets- en wandelpaden, recreatieterreinen, zwemstranden, recreatie eilanden, beschoeiingen, etc.) en toezicht. Deze kosten hebben de neiging jaarlijks te stijgen als gevolg van

1. Stijging van lonen en salarissen
2. veroudering van de recreatievoorzieningen
3. vervanging van recreatievoorzieningen
4. ontwikkeling van nieuwe recreatievoorzieningen

De stijging onder 1. heeft een min of meer autonoom karakter, daar op het personeel de CAO provincies van toepassing is.

Uitgangspunt bij het onderhoud en de vervanging van recreatievoorzieningen is de veiligheid ervan voor de recreant, naast een zekere kwaliteit. Hoe ouder recreatievoorzieningen worden, hoe meer onderhoudslasten. De meeste recreatievoorzieningen zijn aangelegd in de jaren zestig en zeventig van de vorige eeuw.

De ontwikkeling van nieuwe recreatieprojecten, die vaak een meerjarig karakter hebben, leidt niet alleen op termijn tot meer onderhoudslasten, maar ook tot hogere kapitaalslasten in het geval dat er geen 100% dekking is door subsidies van derden. Dit geldt in het bijzonder voor de routepunten Utrechtse Heuvelrug en het Groot Groengebied Utrecht, projecten. Bij het doen van investeringen zijn de recreatieschappen sterk afhankelijk van subsidies van gemeenten, provincie, rijk en Europese Commissie.

Daarnaast bestaat er een discrepantie tussen enerzijds de hoogte van de inkomsten en anderzijds de bijdragen van de provinciale en gemeentelijke deelnemers in het nadelig exploitatiesaldo.

Van de te verwachten uitgaven in 2004 ad € 7.000.000,- komt € 1.582.000,- (22,6%) ten laste van de provincie en € 3.826.000,- (54,6 %) ten laste van de gemeenten. De rest (22,8%) wordt verkregen uit leges, retributies en andere

inkomsten (zandwinning, horeca, evenementen etc). Hoewel de schappen trachten de inkomsten te verhogen, blijven de resultaten achter bij de verwachtingen.

Om de invloed van de deelnemers op het verloop van uitgaven en inkomsten te verzekeren is in de gemeenschappelijke regelingen vastgelegd dat het nadelig exploitatieresultaat in enig jaar ten laste komt van provincie en gemeenten volgens de eveneens in de regeling vastgelegde verdeelsleutel. De begroting en de jaarrekening worden opgesteld door het dagelijks bestuur en aan de provincie en gemeenten toegezonden. Die hebben gedurende een aantal weken de gelegenheid bezwaren in te dienen. Daarna worden deze financiële stukken al dan niet rekening houdend met de ingekomen bezwaren door de algemene besturen vastgesteld. Begrotingen en jaarrekeningen worden door de Kroon goedgekeurd. Naast begroting en jaarrekening heeft het bestuur van een recreatieschap het recht de begroting te wijzigen. Daarvoor geldt dezelfde procedure als hierboven met dus dezelfde waarborgen.

4. welke gebiedsindeling is voor de behartiging van de belangen van de openluchtrecreatie uit een oogpunt van efficiency, doelmatigheid en kwaliteit het meest aangewezen en biedt de meeste kansen om tot uitvoering te worden gebracht.

III. Het proces

Het onderzoek bestaat uit een diagnose van de huidige situatie met oplossingsrichtingen voor de gesignaleerde knelpunten en gebreken. In een later stadium wordt een in overleg te kiezen oplossingsrichting uitgewerkt. Het onderzoek wordt begeleid door een ambtelijke provinciale werkgroep. Op nader af te spreken momenten wordt een externe klankbordgroep geraadpleegd over de (voorlopige) resultaten van het onderzoek. Aan deze klankbordgroep nemen deel naast vertegenwoordigers van de provincie, vertegenwoordigers van recreatieschappen en gemeenten. Over de eindresultaten van het onderzoek wordt gerapporteerd in week 10 van 2004.

Toelichting

In de provincie Utrecht zijn vier recreatieschappen werkzaam: het Recreatieschap Stichtse Groenlanden, het Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug, Vallei en Kromme Rijngebied, het Recreatieschap Vinkeveense Plassen en het Plassenschap Loosdrecht en Omstreken. De indeling van de betreffende werkgebieden is aangegeven op bijgevoegde kaart. Tevens is in bijlage 1 een overzicht opgenomen van de deelnemende gemeenten.

Van het Plassenschap Loosdrecht ligt het grootste deel van het werkgebied in de provincie Noord-Holland.

De gemeenten Montfoort, Oudewater, Vianen, Soest, Baarn, Eemnes en Bunschoten-Spakenburg nemen niet deel aan een recreatieschap. Aan het Recreatieschap Vinkeveense Plassen neemt tevens deel de Noord-Hollandse gemeente Amsterdam.

De laatste herindeling van de recreatieschappen dateert uit 1996. Toen werd het aantal recreatieschappen na een proces van bijna 10 jaar teruggebracht van zeven naar vier.

Mogelijke opties die zich nu aandienen zijn de omvorming van de recreatieschappen tot één recreatieschap voor de gehele provincie, de samenvoeging van het Plassenschap Loosdrecht en het Recreatieschap Vinkeveense Plassen en de samenvoeging van het Recreatieschap Stichtse Groenlanden en het Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug ca.

Datum : 21 januari 2002
Dienst/sector : R&G/RRE
Registratienummer : 2002REG000063i

Nummer PS : PS2002CEE01
Commissie : Cultuur en Economie
Rapporteur : mevrouw M. Haak-Griffioen

Titel : Advies inzake Pilot 'Toekomst Utrechtse Recreatieschappen'

Inhoudsopgave

Samenvatting	pag. 1
Ontwerpbesluit	pag. 3
Toelichting	pag. 5
Bijlage(n):	pag.12

Samenvatting

Op 27 oktober 1999 hebben provinciale staten het plan de campagne 'Het woord is ..... aan de staten!' vastgesteld. Op grond daarvan is besloten enkele pilots met betrekking tot de betrokkenheid van statencommissies bij politiek-bestuurlijke onderwerpen uit te voeren. De pilot 'Toekomst Utrechtse Recreatieschappen' is onlangs door de Commissie Cultuur en Economie afgerond en heeft geresulteerd in uitspraken en aanbevelingen aan het college van gedeputeerde staten. Deze zijn opgenomen in het bijgevoegde ontwerp-besluit.

Leden van de commissie hebben in een viertal bijeenkomsten gediscussieerd over dit onderwerp aan de hand van een tweetal nota's van de portefeuillehouder recreatie en toerisme en van een nota van enkele leden van de commissie. Tevens zijn de voorzitters en secretarissen van de Utrechtse recreatieschappen in de gelegenheid gesteld om ten overstaan van de commissie hun zienswijze op de huidige structuur en activiteiten van de recreatieschappen uiteen te zetten. De directeur van de BV Recreatiegemeenschap Veluwe heeft op uitnodiging van de commissie een uitleg gegeven over de geprivatiseerde vorm, zoals deze in de provincie Gelderland wordt gehanteerd.

In de vergadering van de commissie van 21 januari 2002 is het eindadvies vastgesteld. Omtrent de inhoud van dit eindadvies zijn de besturen van de recreatieschappen schriftelijk geïnformeerd.

De initiatiefnemers leggen hun advies gaarne ter besluitvorming aan uw vergadering voor.

Besluit van 25 februari 2002 inzake de pilot “Toekomst Utrechtse recreatieschappen”.

Provinciale staten van Utrecht;

Op het voorstel van de leden van provinciale staten: mevrouw C. A. Buursema-Kassel, mevrouw M. Haak-Griffioen, mevrouw G. B. van Keulen-Saenger, de heer M. van Leeuwen, de heer dr. B. Levering, de heer M. J. Monrooij, de heer drs. M. Odijk en mevrouw P. Pieper-Hagen.

I. Spreken als hun mening uit dat:

1. de recreatieschappen verantwoordelijk zijn voor het gezamenlijk door provincie en gemeenten geformuleerde beleid inzake openlucht recreatie wat inhoudt, dat zij primair belast zijn met het ontwikkelen en beheren van basisrecreatievoorzieningen, die laagdrempelig, openbaar en in principe voor iedereen gratis toegankelijk zijn;
2. duurzame samenwerking tussen provincie en gemeenten t.b.v. de openlucht recreatie de aangewezen weg is om de gestelde doelen te verwezenlijken en dat om die reden de bestaande samenwerking in de recreatieschappen moet worden gecontinueerd;
3. hoewel de bijdragen van de provincie Utrecht aan de recreatieschappen – vergeleken met die van andere provincies – omvangrijk zijn, er op dit moment geen aanleiding is om tot verlaging van deze bijdragen over te gaan; uitgangspunt is echter dat de zeggenschap van de provincie en de gemeenten in de besturen van de recreatieschappen gerelateerd moet zijn aan de hoogte van de bijdragen;
4. bij de voorbereiding van projecten door recreatieschappen een zorgvuldige afstemming van projectvoorbereiding en planologie gewenst is. Als het recreatieschap financieel nadeel lijdt ten gevolge van een planologische beslissing van een gemeente op wier grondgebied een project is gelegen, zal daar op basis van overleg tussen recreatieschap en de gemeente een oplossing voor moeten worden gevonden;
5. *binnen de commissie Cultuur en Economie meer ruimte moet worden geboden voor overleg over aangelegenheden betreffende recreatieschappen en dat statenleden die lid zijn van een algemeen bestuur minimaal tweemaal per jaar en voorts wanneer daartoe aanleiding bestaat verslag doen van hun werkzaamheden betreffende deze recreatieschappen.*

II. Dragen Gedeputeerde staten het volgende op:

1. Onder verwijzing naar het rapport ‘Zicht op Groen’ (februari 2000) van het Recreatieschap Stichtse Groenlanden met de recreatieschappen en de gemeentelijke deelnemers afspraken te maken over stroomlijning van organisatie en besluitvorming; aandachtspunten daarbij zijn:
  - het delegeren van taken van algemene besturen naar dagelijkse besturen

- het delegeren en /of mandateren van taken van dagelijkse besturen naar de directeur/secretaris;
  - de numerieke samenstelling van de algemene en dagelijkse besturen.
2. De besturen van de recreatieschappen concrete voorstellen te vragen voor beheersing van de stijgende beheerslasten; wanneer sprake is van verhoging van de beheerslasten moet aangedrongen worden op goede afwegingen en motiveringen.
  3. Aan de besturen van de recreatieschappen voorstellen te vragen om naast de financiële bijdragen van de deelnemers andere bronnen van inkomsten aan te boren.
  4. De begroting en de financiële verslaglegging van een recreatieschap zo spoedig mogelijk na ontvangst te voorzien van een voorstel en deze vervolgens ter advisering voor te leggen aan de commissie Cultuur en Economie.

Bij de besturen van de recreatieschappen aan te dringen op een meer open communicatie tussen dagelijkse en algemene besturen.

6. Omtrent de uitvoering van de punten II, 1 t/m 5 de commissie Cultuur en Economie in oktober 2002 te rapporteren over de voortgang.

voorzitter,

griffier,

Aan provinciale staten

I. Inleiding

Op 27 oktober 1999 is in uw vergadering het plan de campagne 'Het woord is ..... aan de staten!' vastgesteld. Op grond daarvan is besloten enkele pilots met betrekking tot de betrokkenheid van statencommissies bij politiek-bestuurlijke onderwerpen uit te voeren. Doel is te ontdekken hoe statenleden in een vroeger stadium dan gebruikelijk een rol kunnen spelen in de beleidsvorming. Als één van de pilots is benoemd 'Toekomst Utrechtse recreatieschappen', daarmee aanhakend bij één van de onderdelen uit het beleidsprogramma 1999-2003, die luidt: 'Wij willen ons bezinnen op de bestuurlijke structuur voor het recreatiebeleid. Daarbij zullen de recreatieschappen worden betrokken.'

De Statencommissie Cultuur en Economie heeft deze pilot uitgevoerd.

In een viertal bijeenkomsten hebben leden van de commissie gediscussieerd over dit onderwerp aan de hand van een tweetal nota's van de portefeuillehouder recreatie en toerisme en van een nota van enkele leden van de commissie. Tevens zijn de voorzitters en secretarissen van de Utrechtse recreatieschappen in de gelegenheid gesteld om ten overstaan van de commissie hun zienswijze op de huidige structuur van de recreatieschappen uiteen te zetten. De directeur van de BV Recreatiegemeenschap Veluwe heeft op uitnodiging van de commissie een uitleg gegeven over de geprivatiseerde vorm, zoals deze in de provincie Gelderland wordt gehanteerd.

In de vergadering van de commissie van 21 januari 2002 is het eindadvies vastgesteld. Omtrent de inhoud van dit eindadvies zijn de besturen van de recreatieschappen schriftelijk geïnformeerd. De initiatiefnemers willen de inhoud van dit advies in de vorm van een ontwerp-besluit ter bekrachtiging aan uw vergadering voorleggen.

II. Algemeen

De Utrechtse recreatieschappen, zijn opgericht in de jaren '60 en '70, met dien verstande dat de huidige schapsindeling dateert van 1996.*) Bij die gelegenheid is ook de Facilitaire Dienst Utrechtse Recreatieschappen, als werkgever voor het personeel in het leven geroepen. Met deze indeling hebben provinciale staten in 1996 ingestemd.

De provincie neemt deel aan twee recreatieschappen (Utrechtse Heuvelrug en Stichtse Groenlanden), alsmede aan de Facilitaire Dienst. Aan de andere twee recreatieschappen (Vinkeveense Plassen en Loosdrechtse Plassen) draagt de provincie financieel bij. De jaarlijks bijdrage van de provincie aan de schappen bedraagt € 1.512.903,- (f 3.334.000,-). Zie ook financieel overzicht in bijlage I.

Op basis van de bestuurlijke en ambtelijke ervaringen van de provincie met de recreatieschappen hebben wij t.a.v. de structuur en het functioneren de volgende knelpunten geïnventariseerd. Daarbij is tevens aandacht besteed aan de wijze van communiceren tussen de verantwoordelijk gedeputeerde en onze commissie.

*) Recreatieschappen Utrechtse Heuvelrug, Vallei en Kromme Rijngebied, Stichtse Groenlanden, Vinkeveense en het Plassenschap Loosdrecht en omstreken.

Knelpunten

De volgende knelpunten worden onderkend:

1. Het besluitvormingstraject is vaak langdurig en stroperig;
2. Het aandeel van de provincie in de nadelige saldi is te hoog in relatie tot de zeggenschap;
3. De beheerslasten van de recreatieschappen blijven alsmear stijgen;
4. De recreatieschappen hebben te weinig commercieel 'gevoel';
5. Iedere deelnemende gemeente kan met gebruikmaking van de eigen planologische bevoegdheden op haar grondgebied de uitvoering dan wel wijziging van schapsprojecten tegenhouden; mogelijke financiële gevolgen daarvan komen ten laste van alle deelnemers;
6. Meningsvorming over 'heikele' punten vindt plaats buiten de vergaderingen van de algemene besturen, waardoor deze vergaderingen een saai karakter krijgen en het enthousiasme van de deelnemers doet tanen;
7. Scheiding aan brengen tussen publieke verantwoordelijkheid voor basisrecreatievoorzieningen en commerciële mogelijkheden;
8. Geen afstemming tussen statenleden die de provincie vertegenwoordigen in de algemene besturen en de provinciale bestuurlijke achterban;
9. Geen afstemming tussen gedeputeerde die provincie in de dagelijkse besturen vertegenwoordigt en statenleden die provincie in algemene besturen vertegenwoordigt;
10. Behandeling van begrotingen in bestuursorganen recreatieschappen spoort niet met behandeling in statencommissie.

III. Wel of geen recreatieschappen

Los van deze knelpunten hebben wij ons de vraag gesteld wat het doel is van de recreatieschappen en of de recreatieschappen nog wel aan dit doel beantwoorden.

Wij onderschrijven het huidige doel van de recreatieschappen, namelijk:

1. het uitvoeren van het gezamenlijk door provincie en gemeenten geformuleerde beleid inzake openluchtrecreatie;
2. het ontwikkelen van nieuwe recreatievoorzieningen voor zover passend in dit beleid;
3. het beheren en onderhouden van de bestaande recreatieve infrastructuur.

Wij tekenen hierbij aan dat wij de recreatieschappen primair verantwoordelijk houden voor het ontwikkelen en beheren van basisrecreatievoorzieningen, dat wil zeggen voorzieningen, die laagdrempelig, openbaar en voor iedereen gratis toegankelijk zijn. Uiteraard sluit dit niet uit dat in voorkomende gevallen parkeergelden e.d. geheven worden.

In hoeverre recreatieschappen de meest geëigende organisaties zijn om deze doelen uit te voeren is een vraag, waarvan de beantwoording vooral wordt bepaald door het al of niet voor handen hebben van alternatieven. Mogelijke opties zijn de provincie zelf de taken te laten uitvoeren of de provincie geheel terug te trekken uit de recreatieschappen, zodat het uitsluitend een gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Daarnaast bestaat nog de mogelijkheid de recreatieschappen te transformeren in BV's, die met een grote mate van zelfstandigheid het beleid zullen uitvoeren.

In alle gevallen dat met de bestaande structuur ten principale wordt gebroken zal de provincie grote financiële offers moeten brengen in de vorm van afkoopsommen.

Het is voor ons de vraag of deze afkoopsommen de meerwaarde zullen hebben die ermee wordt beoogd. Anders gezegd, het is de vraag of uitvoering van het recreatiebeleid kansrijk is zonder dat sprake is van een duurzame samenwerking tussen provincie en gemeenten.

Als de provincie de taken van de recreatieschappen naar zich toetrekt zal zij jaarlijks ruim € 4 miljoen (f 9 miljoen) moeten opbrengen (in plaats van de huidige jaarlijkse bijdragen van € 1,5 miljoen (f 3,3 miljoen), al het personeel van de recreatieschappen in dienst moeten nemen of althans daar een bevredigende regeling voor treffen en tenslotte moeten accepteren dat hiermee de bestuurlijke samenwerking met de gemeenten op afstand is geplaatst.

Als de provincie zich terugtrekt uit de recreatieschappen zal zij aanzienlijke afkoopsommen (ruim € 9 miljoen (f 20 miljoen)) op tafel moeten leggen en vervolgens moeten afwachten of de gemeenten bereid zijn de samenwerking voort te zetten. Garanties, dat het provinciaal beleid inzake openluchtrecreatie blijvend wordt uitgevoerd, ontbreken dan.

Ook de constructie van een BV lijkt niet geheel zonder bezwaren, gezien de specifieke situatie in de provincie Utrecht. Het welslagen van deze constructie hangt af van de mogelijkheid om met de door gemeenten en provincie ingebrachte gelden een zodanig rendement te behalen, dat de financiële continuïteit verzekerd is. Daarnaast is het noodzakelijk om op eigen gronden rendabele investeringen te kunnen doen. Deze mogelijkheid ontbreekt bij de Utrechtse recreatieschappen nagenoeg.

Wij zijn daarom van mening, dat duurzame samenwerking tussen provincie en gemeenten de meest voor de hand liggende basis is om de gestelde doelen te verwezenlijken, temeer daar de laatste jaren is gebleken dat dit een solide basis is. Om die reden stellen wij voor de samenwerking in de recreatieschappen te continueren.

Hoewel de jaarlijkse bijdragen van de provincie Utrecht aan de recreatieschappen in vergelijking met andere provincies hoog zijn, zien wij – mede gelet op het belang van de openbare openluchtrecreatie voor de Utrechtse inwoners – geen aanleiding u verlagings van deze bijdragen te adviseren.

Hierna zullen wij voorstellen doen, die kunnen bijdragen aan de oplossing van de gesignaleerde knelpunten.

IV. Punten van kritiek en voorstellen tot verbetering

De wet gemeenschappelijke regelingen stelt een aantal eisen waaraan de inrichting en werkwijze van een recreatieschap moet voldoen. Vast staat dat daaraan niet getornd kan worden. Wel kan worden nagegaan in hoeverre de marges die de wet geeft, het voor de recreatieschappen mogelijk maakt een aantal verbeteringen door te voeren.

---

1. Het besluitvormingstraject is vaak langdurig en stroperig

Een recreatieschap heeft een dagelijks en een algemeen bestuur en voor sommige besluiten is ook nog raadpleging van gemeenteraden en gedeputeerde staten/provinciale staten voorgeschreven. Hoewel aan enkele bindend voorgeschreven procedures niet valt te ontkomen, is het wel mogelijk:

- meer taken van het dagelijks bestuur te delegeren naar de directeur/secretaris. Deze functionaris legt over de gebruikmaking van zijn bevoegdheden periodiek verantwoording af aan het dagelijks bestuur. Dit betekent een andere werkwijze van het dagelijks bestuur; de taak van de directeur/secretaris zal ook anders worden dan die van de huidige secretaris.
- het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur te verkleinen (dit geldt voor de Recreatieschappen Stichtse Groenlanden en Utrechtse Heuvelrug) en het aantal vergaderingen te verminderen. Met de gemeenten moeten afspraken gemaakt worden, dat bij toerbeurt bestuursleden worden afgevaardigd. Hoe meer taken gedelegeerd zijn naar de directeur/secretaris, hoe minder

vergaderingen nodig zijn. De vergaderingen van de dagelijkse besturen zullen dan alleen nog gaan over hoofdzaken.

2. Het aandeel van de provincie in de nadelige saldi is te hoog in relatie tot de zeggenschap

- Uitgangspunt is dat de zeggenschap van de provincie en de gemeenten in de besturen van de recreatieschappen gerelateerd moet zijn aan de hoogte van de bijdragen; Als de dagelijkse besturen van de Recreatieschappen Stichtse Groenlanden en Utrechtse Heuvelrug worden teruggebracht tot circa drie leden, (in plaats van nu negen leden) en de provincie blijft een vaste deelnemer in dit bestuur, dan is de zeggenschap aanmerkelijk groter geworden. Een variant is om de bestuurlijk vertegenwoordiger van de provincie een meervoudig stemrecht te geven. Overleg hierover met de besturen van de recreatieschappen en met de gemeentelijke deelnemers is geboden.
Overigens bestaat de indruk dat de besturen van de recreatieschappen veel gewicht hechten aan de stem van de provincie zonder dat daarbij acht wordt geslagen op de numerieke verhoudingen.

De overige punten van kritiek zijn meer **politiek/bestuurlijk** van aard en de oplossing daarvan heeft minder te maken met aanpassing van organisatie en werkwijze. Hieronder worden deze punten opgesomd met daaraan gekoppeld voorstellen tot verbetering.

3. *Iedere deelnemende gemeente kan met gebruikmaking van de eigen planologische bevoegdheden op haar grondgebied de uitvoering dan wel wijziging van schapsprojecten tegenhouden; mogelijke financiële gevolgen daarvan komen ten laste van alle deelnemers.*

- Hoewel de bestuursorganen van een recreatieschap kunnen besluiten (bij meerderheid) tot uitvoering van een project, is de uitvoering alleen mogelijk als de betreffende gemeente bereid is planologisch mee te werken. Dit betekent dat één deelnemer het besluit van de meerderheid kan tegenhouden. Op zich valt aan deze situatie niet veel te veranderen, omdat bij de afweging in het kader van een bestemmingsplan meer belangen betrokken zijn dan alleen recreatie. De betreffende gemeente kan dan tot andere uitkomsten komen dan het recreatieschap.
Als een recreatieschap een project voorbereid, zal dat daarom in nauw overleg met de betrokken gemeente moeten zijn. Projectvoorbereiding en planologische voorbereiding moeten hand in hand gaan. Als een gemeente tenslotte de planologische medewerking geheel of ten dele weigert en er ontstaat financieel nadeel voor het recreatieschap dan zal in overleg tussen gemeente en recreatieschap gezocht moeten worden naar een oplossing.

---

4. *De beheerslasten van de recreatieschappen blijven alsmaar stijgen*

De beheerslasten vormen een thema dat regelmatig terugkeert, met name bij de behandeling van de begrotingen van de recreatieschappen. De oorzaken zijn vaak genoemd. Ze passeren hier nog een keer de revue:

- trendmatige stijging van salarissen volgens de provinciale CAO;
- stijgende onderhoudskosten door intensivering van het gebruik;
- stijgende kapitaallasten door vervanging van bestaande voorzieningen en aanleg van nieuwe voorzieningen;

- stijgende personeelslasten door veroudering van het personeelsbestand en uitbreiding van taken;

Een deel van de stijging van de beheerslasten (b.v. gevolgen van CAO) heeft een tamelijk autonoom karakter en kan nauwelijks beïnvloed worden. Bovendien zijn sommige lastenstijgingen een gevolg van door recreatieschappen en deelnemers geaccepteerd beleid (b.v. ontwikkeling Groot Groengebied Utrecht).

Voor zover de recreatieschappen al niet kritisch zijn naar de ontwikkeling van de beheerslasten, kan daar nog eens extra op gewezen worden. Als verhoging van de beheerslasten wordt voorgesteld, moet aangedrongen worden op goede afwegingen en motiveringen.

Tenslotte is de laatste tijd een substantiële stijging van de bijdragen van de provincie veroorzaakt door het uitreden van deelnemers uit het Plassenschap Loosdrecht.

Een beperking van de beheerslasten c.q. een beperking van de stijging daarvan lijkt alleen mogelijk door middel van prioritering. Welke recreatievoorzieningen hebben prioriteit boven anderen? Zijn er recreatievoorzieningen die gesloten c.q. afgestoten kunnen worden?

Een ander punt van aandacht in relatie tot beheerslasten zijn de inkomsten. De meeste terreinen zijn gratis toegankelijk en leveren financieel gezien niets op. Uitzonderingen zijn het Strandbad Maarsseveense Plassen, waar toegang wordt geheven en het Henschotermeer, waar parkeergeld verschuldigd is.

Het verdient zeker aanbeveling om te onderzoeken of ook bij andere terreinen b.v. parkeergeld kan worden geheven en aan welke voorwaarden dan moet worden voldaan. Dit laat onverlet de mogelijkheden om sommige recreatievoorzieningen meer commercieel te exploiteren. Wij komen hier bij het volgende punt nader op terug.

5. *De recreatieschappen hebben te weinig commercieel 'gevoel'; Scheiding aanbrengen tussen publieke verantwoordelijkheid voor basisrecreatievoorzieningen en commerciële mogelijkheden.*
-

In hoeverre kunnen recreatievoorzieningen meer inkomsten opleveren door er rendabele activiteiten aan toe te voegen? Deze vraag is vaak gesteld. Het antwoord is tot op heden onbevredigend gebleven. Is een overheidsorganisatie eigenlijk wel in staat om een commercieel beheer te voeren?

Vast staat dat het toevoegen van rendabele activiteiten aan recreatievoorzieningen beperkt wordt door de planologische mogelijkheden die de betreffende gemeente wenst te bieden. Een voorbeeld hiervan is het Recreatiecentrum Maarsseveense Plassen, dat in zijn mogelijkheden om meer inkomsten te verwerven beperkt wordt door de planologische regels die de gemeente Maarssen heeft vastgesteld.

Minder afhankelijk van planologische regelingen is het organiseren van evenementen op recreatieterreinen. Vooral grote evenementen, zoals popconcerten en dergelijke leveren veel extra inkomsten op. Ook hieraan kleven echter beperkingen op grond van de regelgeving voor openbare orde en milieubescherming.

Op vooral de grote terreinen van de recreatieschappen (Maarsseveense Plassen, Nedereindse Plas, Kwinteloijen, Strijkviertel, Zandeilanden Vinkeveense Plassen) worden evenementen gehouden. Aan het college van GS en de recreatieschappen kan gevraagd worden daar intensiever aandacht aan te besteden. Commerciële activiteiten mogen het openbare gebruik van de recreatieterreinen – tegen de achtergrond van de financiële voordelen – niet onevenredig beperken.

6. *Geen afstemming tussen statenleden die de provincie vertegenwoordigen in de algemene besturen en de provinciale bestuurlijke achterban.*

Omtrent de werkwijze van de statenleden, die de provincie vertegenwoordigen in de recreatieschappen

en de standpunten die zij daar innemen, vindt weinig overleg plaats tussen hen en de statencommissie en de verantwoordelijk gedeputeerde. Voor de betreffende statenleden ontbreken daardoor de mogelijkheden van feedback en onderlinge afstemming inzake de te volgen provinciale beleidslijn. *Het verdient daarom aanbeveling om in de vergaderingen van de statencommissie Cultuur en Economie meer tijd in te ruimen voor onderling overleg en voor overleg tussen gedeputeerde en commissie. Tevens moeten de leden van de commissie, die lid zijn van een algemeen bestuur minimaal tweemaal per jaar en voorts wanneer daartoe aanleiding bestaat verslag doen van hun werkzaamheden betreffende de recreatieschappen.*

- 7. Geen afstemming tussen gedeputeerde die provincie in de dagelijkse besturen vertegenwoordigt en statenleden die provincie in algemene besturen vertegenwoordigt.*

Dit punt sluit in feite aan bij het voorgaande. Wij tekenen hierbij aan dat in het kader van de dualisering van het bestuur de combinatie statenlid en (plaatsvervangend)lid van het dagelijks bestuur van een recreatieschap in feite ongewenst is. Wij veronderstellen dat de ervaringen met dualisering en de afvaardiging naar dagelijkse besturen vanuit gemeenten, die vanaf 2002 wordt opgebouwd, van nut kan zijn bij een provinciale constructie voor de afvaardiging

- 8. Behandeling van begrotingen in bestuursorganen recreatieschappen spoort niet met behandeling in statencommissie.*

Behandeling van de begrotingen in de vergaderingen van de dagelijkse besturen van de recreatieschappen vindt doorgaans plaats in de maanden april t/m juni. Zodra alle begrotingen met het fiat van dagelijkse besturen bij de provincie zijn ontvangen, worden ze voorgelegd aan GS en daarna aan de commissie Cultuur en Economie. In de tussentijd hebben sommige algemene besturen de begrotingen al vastgesteld, zodat het advies van de commissie soms als mosterd na de maaltijd komt. Een zelfde gang van zaken geldt voor de behandeling van de financiële verslaglegging. Wij menen daarom dat, zodra de begroting en de financiële verslaglegging van een recreatieschap worden ontvangen, deze zo spoedig mogelijk met een voorstel van GS moeten worden voorgelegd aan de commissie. Niet alleen kan de commissie dan adequaat reageren, maar bovendien is het voor de leden van de commissie die de provincie vertegenwoordigen in het algemeen bestuur mogelijk om in de commissie te overleggen over een in te nemen standpunt.

- 9. Meningsvorming over 'heikele' punten vindt plaats buiten de vergaderingen van de algemene besturen, waardoor deze vergaderingen een saai karakter krijgen en het enthousiasme van de deelnemers doet tanen.*

De indruk bestaat dat veel discussieonderwerpen niet in de algemene besturen aan de orde komen. Binnen de dagelijkse besturen worden compromissen gesloten die vervolgens bijna als hamerstukken in de algemene besturen aan de orde worden gesteld. Het gevolg is dat de vergaderingen van de algemene besturen als weinig inspirerend worden ervaren, waardoor de belangstelling bij menig (algemeen) bestuurslid dreigt weg te ebben. Wij verzoeken gedeputeerde staten daarom om bij de dagelijkse besturen aan te dringen op een meer open communicatie tussen dagelijkse en algemene besturen en de laatste meer de gelegenheid te bieden om op basis van uitwisseling van argumenten en standpunten tot besluitvorming te komen.

Samenvattend doen wij u de volgende aanbevelingen:

1. Wij stellen u voor uit te spreken dat de recreatieschappen verantwoordelijk zijn voor het gezamenlijk door provincie en gemeenten geformuleerde beleid inzake openluchtrecreatie wat inhoudt dat zij primair belast zijn met het ontwikkelen en beheren van basisrecreatievoorzieningen die laagdrempelig, openbaar en in principe voor iedereen gratis toegankelijk zijn.
2. Duurzame samenwerking tussen provincie en gemeenten t.b.v. de openluchtrecreatie is de aangewezen weg om de gestelde doelen te verwezenlijken, temeer daar de laatste jaren is gebleken dat dit een solide basis is. Om die reden moet de samenwerking in de recreatieschappen worden gecontinueerd.
3. Hoewel de bijdragen van de provincie Utrecht aan de recreatieschappen – vergeleken met die van andere provincies – omvangrijk zijn, zien wij geen aanleiding u te adviseren om tot verlaging van deze bijdragen over te gaan; uitgangspunt is echter dat de zeggenschap van de provincie en de gemeenten in de besturen van de recreatieschappen gerelateerd moet zijn aan de hoogte van de bijdragen;
4. Bij de voorbereiding van projecten door recreatieschappen bevelen wij een zorgvuldige afstemming van projectvoorbereiding en planologie aan. Als het recreatieschap financieel nadeel leidt uit een planologische beslissing van een gemeente op wier grondgebied een project is gelegen, zal daar op basis van overleg tussen recreatieschap en de gemeente een oplossing voor moeten worden gevonden.

Binnen de commissie Cultuur en Economie moet meer ruimte worden geboden voor overleg over aangelegenheden betreffende recreatieschappen; statenleden die lid zijn van een algemeen bestuur moeten minimaal tweemaal per jaar en voorts wanneer daartoe aanleiding bestaat verslag doen van hun werkzaamheden betreffende deze recreatieschappen

Ten aanzien van enkele concrete onderwerpen stellen wij u voor gedeputeerde staten de volgende gerichte opdrachten te geven.

- 6.1 Onder verwijzing naar het rapport 'Zicht op Groen' (februari 2000) van het Recreatieschap Stichtse Groenlanden moeten er met het recreatieschap en de gemeentelijke deelnemers afspraken worden gemaakt over stroomlijning van organisatie en besluitvorming; aandachtspunten zijn daarbij:
  - delegeren van taken van algemene besturen naar dagelijkse besturen;
  - delegeren en /of te mandateren van taken van dagelijkse besturen naar de directeur/secretaris;
  - de numerieke samenstelling van de algemene en dagelijkse besturen.
- 6.2 *De besturen van de recreatieschappen concrete voorstellen te vragen voor beheersing van de stijgende beheerslasten; wanneer sprake is van verhoging van de beheerslasten moet aangedrongen worden op goede afwegingen en motiveringen.*
- 6.3 Aan de besturen van de recreatieschappen voorstellen te vragen om naast de financiële bijdragen van de deelnemers andere bronnen van inkomsten aan te boren.

- 6.4 De begroting en financiële verslaglegging van een recreatieschap moet zo spoedig mogelijk na ontvangst worden voorzien van een voorstel van gedeputeerde staten en vervolgens ter advisering worden voorgelegd aan de commissie Cultuur en Economie.
- 6.5. Bij de besturen van de recreatieschappen moet worden aangedrongen op een meer open communicatie tussen dagelijkse en algemene besturen.
- 5.6 Omtrent de uitvoering van de punten 6.1 tot en met 6.5 moeten gedeputeerde staten de commissie Cultuur en Economie in oktober 2002 rapporteren over de voortgang.

De initiatiefnemers:

mevrouw C. A. Buursema-Kassel, mevrouw M. Haak-Griffioen, mevrouw G. B. van Keulen-Saenger, de heer M. van Leeuwen, de heer dr. B. Levering, de heer M. J. Monrooij, de heer drs. M. Odijk en mevrouw P. Pieper-Hagen.

Bijlage I

Begrotingen 2002 recreatieschappen

Totaal:

Lasten: € 5.407.245,- (f 11.916.000,-)

inkomsten: € 1.279.206,- (f 2.819.000,-)

Bijdr. provincie: € 1.512.903,- (f 3.334.000,-)

Bijdr. gemeenten: € 2.615.135,- (f 5.763.000,-)

Bijlage II

Begroting 2002 van het Recreatieschap Stichtse Groenlanden (in Euro's)

Verdeling nadelig saldo

<u>Omschrijving</u>	<u>Perc.</u>	<u>Perc.</u>	<u>Totaal</u>	<u>Totaal</u>	<u>Totaal</u>
	<u>2002</u>	<u>2001</u>	<u>bijdragen</u>	<u>bijdragen</u>	<u>toename</u>
			<u>2002</u>	<u>2001</u>	<u>bijdragen</u>
Provincie Utrecht	32,2130%	32,2130%	592.751,41	520.014,46	72.736,95
Gemeente Utrecht I	28,6150%	28,6150%	#####	461.931,95	64.612,67
Gemeente Utrecht II	3,0470%	3,0549%	56.068,43	49.314,55	6.753,88
Gemeente Nieuwegein	9,4712%	9,7206%	174.279,99	156.920,10	17.359,89
Gemeente Maarssen	6,1124%	6,2449%	112.473,42	100.811,76	11.661,67
Gemeente Woerden	7,0550%	5,8401%	129.818,53	94.276,21	35.542,32
Gemeente Harmelen *	0,0000%	1,2292%	0,00	19.842,53	(19.842,53)
Gemeente Houten	5,3368%	5,1059%	98.201,81	82.424,33	15.777,48
Gemeente IJsselstein	4,6600%	4,4535%	85.749,27	71.893,47	13.855,80
Gemeente Lopik	2,0447%	2,0536%	37.624,65	33.151,99	4.472,66
Gemeente De Bilt *	<u>1,4449%</u>	<u>1,4693%</u>	<u>26.587,86</u>	<u>23.718,66</u>	<u>2.869,20</u>
Totalen	100,00%	100,00%	#####	#####	225.800,00

Door de gemeentelijke herindelingen per 1 januari 2001 zijn de volgende wijzigingen per 2002 doorgevoerd:

- Gemeente Utrecht II betreft het voorlopig inwonersaantal per 01-01-2001 van de voormalige gemeente Vleuten-de Meern.
- Bij de gemeente Woerden is per 01-01-2001 het voorlopig inwonersaantal van de voormalige gemeente Harmelen gevoegd.
- Bij de gemeente De Bilt is het voorlopig inwonersaantal van de voormalige gemeente Maartensdijk opgegeven.

Begroting 2002 Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug, Vallei en Kromme Rijng gebied
(in Euro's)

<u>Omschrijving</u>	<u>Percentage</u>	<u>Inwoner-aantallen</u>	<u>Bijdrage excl.reservering beleidsplan</u>	<u>Bijdrage reservering beleidsplan</u>	<u>Totale bijdrage</u>
Bijdrage Amersfoort*		126270	31.915,45	13.600,00	45.515,45
<i>Basisbedrag t.b.v. verdeling nadelig saldo over de deelnemers</i>			927.184,55		
Provincie Utrecht	40,50%		357.203,74	18.306,00	375.509,74
Gemeente Utrecht	10%		88.198,46	4.520,00	92.718,46
<i>Verdeling over overige deelnemers op basis inwoneraantallen.</i>			458.956,35		
		<i>(bron www.CBS.nl 6-4-2001)</i>			
Gemeente Amerongen		7292	10.634,02	544,97	11.178,99
Gemeente De Bilt		32677	47.653,28	2.442,14	50.095,42
Gemeente Bunnik		13941	20.330,34	1.041,89	21.372,23
Gemeente Doorn		10001	14.584,58	747,43	15.332,02
Gemeente Driebergen		18274	26.649,21	1.365,72	28.014,93
Gemeente Leersum		7271	10.603,39	543,40	11.146,79
Gemeente Leusden		28714	41.873,99	2.145,96	44.019,95
Gemeente Maarn		5867	8.555,92	438,47	8.994,39
Gemeente Renswoude		3999	5.831,79	298,87	6.130,66
Gemeente Rhenen		17243	25.145,69	1.288,67	26.434,35
Gemeente Veenendaal		60019	87.526,47	4.485,56	92.012,03
Gemeente Woudenberg		10919	15.923,32	816,04	16.739,36
Gemeente Wijk bij Duurstrede		23075	33.650,56	1.724,53	35.375,09
Gemeente Zeist		<u>60083</u>	<u>87.619,80</u>	<u>4.490,35</u>	<u>92.110,14</u>
Totaal inwoneraantallen		299375	436.582,35	22.374,00	458.956,35

- Bijlage 1 -

De vier recreatieschappen

Recreatieschap Stichtse Groenlanden

Aan dit recreatieschap nemen deel: provincie, gemeenten Utrecht, Maarssen, de Bilt, Woerden, Lopik, IJsselstein, Nieuwegein, Houten.

Geraamd nadelig exploitatiesaldo 2004 € 2.036.000,-

Bijdrage provincie (32,213%) € 656.000,-

Bijdrage gemeente Utrecht (28,615%) € 582.659,-

Bijdragen overige gemeenten (op basis van inwonertal) € 796.941,-

Beleidsplan : 'Zicht op Groen'

Projecten:

Laagraven

Het recreatief inrichten van het deelgebied Laagraven (onderdeel van de Landinrichting Groenraven-Oost). In het noordelijk deel is een nieuwe recreatieplas gegraven (zandwinning) die intensief zal worden ingericht. De bestaande Veilingplas krijgt een extensieve inrichting. Het zuidelijke deel wordt extensief ingericht voor wandelen en fietsen. Daarnaast is er een particuliere 18-holes golfbaan aangelegd.

Noorderpark

Het betreffen de recreatieve onderdelen van de gelijknamige landinrichting die in uitvoering is: Extensieve inrichting (wandelen en fietsen van polder De Gagel en intensieve inrichting van de Ruigenhoekse Polder.

---

3. Maarsseveense Plassen

Het upgraden en verbeteren van het Recreatiecentrum Maarsseveense Plassen.

---

4. Haarzuilens

Dit gebied wordt ingericht voor natuur en recreatie. Fietsen en wandelen zullen belangrijke functies in dit gebied worden. Het recreatieschap is verantwoordelijk voor de uitvoering en voor een deel van het beheer.

---

5. Nedereindse Plas

Deze oude zandwinning/vuilstort is ingericht voor de dagrecreatie. Het meer is niet toegankelijk voor waterrecreatie.

Op de noordelijke stortheuvel zal een regionaal wielercircuit worden aangelegd. Recreatieschap, provincie en gemeente Utrecht studeren op de mogelijkheden om de plas te verondiepen, waardoor deze weer geschikt wordt voor waterrecreatie.

---

6. 't Waal

Dit gebied voor de dagrecreatie langs de Lek zal worden uitgebreid met een zeilplas met bijbehorende voorzieningen.

---

7. Routestructuren Lopikerwaard

Samen met de gemeenten Lopik, Oudewater en Montfoort is een recreatief netwerk voor de Lopikerwaard ontworpen. De komende jaren zal dit uitgevoerd gaan worden.

Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug, Vallei en Kromme Rijngebied

Aan dit recreatieschap nemen deel: provincie, gemeenten Utrecht, De Bilt, Zeist, Driebergen-Rijsenburg, Bunnik, Doorn, Maarn, Woudenberg, Wijk bij Duurstede, Leersum, Leusden, Amersfoort, Amerongen, Renswoude en Rhenen.

Geraamde deelnemersbijdragen 2004 € 1.019.600,-

Bijdrage provincie (40,5%) € 392.328,-

Bijdrage gemeente Utrecht (10%) € 96.871,-

Bijdragen overige gemeenten (op basis van inwonertal) € 530.401,-

Beleidsplan 'Groene wegen inslaan'

Projecten:

Stelsel van recreatieve routepunten Utrechtse Heuvelrug, Vallei en Langbroekerwetering

Routepunten hebben als doel de recreant beter te begeleiden en te informeren en ervoor te zorgen dat kwetsbare natuurgebieden worden ontzien. Zij vormen het begin- en eindpunt van fiets- en wandelroutes. Er wordt onderscheid gemaakt tussen 'poorten', 'knooppunten' en 'steunpunten', al naar de betekenis van het gebied. Er zijn vier poorten gepland: bij Amersfoort, Maarn, Driebergen en Rhenen. 10 knooppunten en een groot aantal steunpunten verspreid door het hele gebied. Tot op heden zijn er vier steunpunten gereed gekomen. Met de uitvoering van dit project is ca € 5 miljoen gemoeid.

III. Recreatieschap Vinkeveense Plassen

Aan dit recreatieschap nemen deel de gemeenten Amsterdam, De Ronde Venen en Abcoude. De provincie draagt financieel bij en is bestuurlijk vertegenwoordigd in het dagelijks bestuur.

Geraamde deelnemersbijdragen 2004 € 1016.320,-

Bijdrage provincie (35,76%) € 318.370,-

Bijdrage provincie (50%) € 62.950,-

Bijdragen gemeenten € 635.000,-

Beleidsplan in voorbereiding

Projecten:

Dit recreatieschap heeft geen projecten in uitvoering. Wel worden hier en daar kwalitatieve verbeteringen in de voorzienings sfeer aangebracht.

IV. Plassenschap Loosdrecht en Omstreken

Aan dit recreatieschap nemen deel de gemeenten Wijde Meren, Breukelen, Loenen en Utrecht. De provincie draagt financieel bij en is bestuurlijk vertegenwoordigd in het dagelijks bestuur.

Geraamde deelnemersbijdragen 2004 € 1.337.000,-

Bijdrage provincie (11,89%) € 153.000,-

Bijdragen gemeenten € 1.184.000,-

Beleidsplan in voorbereiding

Projecten:

Dit recreatieschap heeft geen projecten in uitvoering. Wel worden hier en daar kwalitatieve verbeteringen in de voorzienings sfeer aangebracht.
